Torsdag den 21. januar 2021

P9_TA(2021)0018

Anholdelsen af Aleksej Navalnyj

Europa-Parlamentets beslutning af 21. januar 2021 om anholdelsen af Aleksej Navalnyj (2021/2513(RSP))

(2021/C 456/12)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Rusland, navnlig den af 17. september 2020 om situationen i Rusland, forgiftningen af Aleksej Navalnyj ([1]),

— der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne, den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder,

— der henviser til De Forenede Nationers erklæring om menneskerettighedsforkæmpere, der blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 9. december 1998,

— der henviser til konventionen om forbud mod udvikling, fremstilling, oplagring og anvendelse af kemiske våben og sådanne våbens tilintetgørelse (konventionen om kemiske våben),

— der henviser til Den Russiske Føderations forfatning, navnlig kapitel 2 og specifikt artikel 29, som beskytter ytringsfriheden, og til de internationale menneskerettighedsforpligtelser, som Rusland har påtaget sig som medlem af Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) og FN,

— der henviser til erklæringerne fra formanden for Det Europæiske Råd og fra næstformanden i Kommissionen/EU's forhenværende højtstående repræsentant for udenrigs- og sikkerhedspolitik af 17. januar 2021 og fra Europa-Kommissionens formand af 18. januar 2021 efter tilbageholdelsen af Aleksej Navalnyj;

— der henviser til erklæringerne fra de politiske ledere af EU's medlemsstater efter tilbageholdelsen af Aleksej Navalnyj efter hans ankomst til Moskva,

— der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 1. oktober 2020,

— der henviser til resultatet af samlingen i Rådet (udenrigsanliggender) den 12. oktober 2020 og den politiske enighed, der blev opnået om at indføre restriktive foranstaltninger over for de personer, der står bag mordforsøget på Aleksej Navalnyj,

— der henviser til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols domme i sagerne Navalnyj mod Rusland af 17. oktober 2017, Navalnyj mod Rusland af 15. november 2018 og Navalnyj mod Rusland (nr. 2) af 9. april 2019,

— der henviser til den globale EU-ordning for menneskerettighedssanktioner, også kendt som den europæiske Magnitskij-lov, der blev vedtaget af Rådet den 7. december 2020,

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

A. der henviser til, at Aleksej Navalnyj, en ledende russisk politiker, advokat og antikorruptionsaktivist, har afsløret en lang række korruptionsanliggender, der involverer erhvervsvirksomheder og russiske politikere, har stået i spidsen for adskillige offentlige protester over hele Rusland og er blevet en af de mest effektive ledere af den russiske opposition;

B. der henviser til, at Aleksej Navalnyj udgør en af de største udfordringer for de russiske myndigheder og Præsident Putin og gennem sin beslutsomhed og sit mod giver håb for alle dem i Rusland, som mener, at frihed, demokrati, politisk pluralisme og ansvarlighed er muligt i deres land;

([1]) Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0232.

C. der henviser til, at Aleksej Navalnyj den 17. januar 2021 blev arresteret i den internationale lufthavn Sjeremetjevo i Moskva, da han vendte tilbage til Rusland fra Tyskland, hvor han havde fået lægebehandling efter forgiftningen i Rusland, og blev nægtet adgang til sine advokater;

D. der henviser til, at Aleksej Navalnyj den 18. januar 2021 blev idømt 30 dages fængsel i afventning af retssagen under en hidtil uset og i huj og hast arrangeret høringsprocedure, der fandt sted på en politistation, uden at Navalnyjs advokat var tilstede;

E. der henviser til, at ca. 70 personer, herunder journalister og tilhængere af Aleksej Navalnyj, var blevet tilbageholdt, mens de ventede på, at han vendte tilbage;

F. der henviser til, at Aleksej Navalnyj var blevet transporteret til Tyskland efter aftale med de russiske myndigheder for at modtage lægebehandling efter at være blevet forgiftet den 20. august 2020; der henviser til, at et fælles netværk af undersøgende journalister med deltagelse af Bellingcats efterforskningshold formåede at identificere flere af de gerningsmænd, der var involveret i forgiftningen, og at de alle er agenter i Den Russiske Føderations føderale sikkerhedstjeneste;

G. der henviser til, at Charité-hospitalet i Berlin konkluderede, at Aleksej Navalnyj var blevet forgiftet med en nervegift fra Novitjok-gruppen af militære nervegifte, der blev udviklet af Sovjetunionen og Den Russiske Føderation, og som kun er til rådighed for militære strukturer og efterretningstjenester i Rusland; der henviser til, at forgiftningens art er blevet bekræftet af flere laboratorier i Tyskland, Frankrig og Sverige samt af Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben (OPCW);

H. der henviser til, at enhver forgiftning af en person ved brug af en nervegift i henhold til konventionen om kemiske våben betragtes som anvendelse af kemiske våben, og der henviser til, at enhvers brug af kemiske våben under enhver omstændighed udgør en alvorlig overtrædelse af folkeretten og internationale menneskerettighedsstandarder;

I. der henviser til, at EU sammen med internationale partnere opfordrede de russiske myndigheder til at efterforske mordforsøget på Aleksej Navalnyj ved hjælp af en forbudt kemisk nervegift grundigt, til at samarbejde fuldt ud med OPCW for at sikre en upartisk international efterforskning og til at retsforfølge de ansvarlige; der henviser til, at de russiske myndigheder hidtil ikke har foretaget en sådan grundig og upartisk efterforskning, og at Rusland udtrykkeligt har afvist alle krav om en efterforskning;

J. der henviser til, at EU den 15. oktober 2020 indførte sanktioner mod seks russiske personer og én enhed, der er involveret i forbrydelsen, da Rusland hverken foretog en efterforskning eller samarbejdede med OPCW;

K. der henviser til, at den kendsgerning, at attentatforsøget mod Aleksej Navalnyj fandt sted i tiden op til Ruslands lokal- og regionalvalg i september 2020, kaster et særligt bekymrende lys over tilstanden for demokratiet, de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne i landet;

L. der henviser til, at Ruslands føderale fængselsvæsen har meddelt, at Aleksej Navalnyj blev tilbageholdt i afventning af et retsmøde for at have overtrådt betingelserne for en tidligere betinget dom i den såkaldte Yves-Rocher-sag, mens han i virkeligheden var ved at komme sig efter et attentatforsøg, der var organiseret af de russiske myndigheder;

M. der henviser til, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i en dom af 17. oktober 2017 fastslog, at Aleksej Navalnyj og hans bror Oleg blev uretmæssigt dømt for økonomisk kriminalitet i den såkaldte Yves Rocher-sag i 2014, og at russiske domstole traf »vilkårlige og åbenlyst urimelige« afgørelser i sagen og pålagde Den Russiske Føderation at betale de to brødre over 80 000 EUR i erstatning og omkostninger;

N. der henviser til, at Aleksej Navalnyj tidligere er blevet angrebet, tilbageholdt, arresteret og dømt i forsøg på at standse hans politiske og offentlige aktiviteter; der henviser til, at de russiske myndigheder anvendte Aleksej Navalnyjs tidligere politisk motiverede domme til at forhindre ham i at stille op til det russiske præsidentvalg i 2018;

O. der henviser til, at de russiske myndigheder den 18. januar 2021 indledte en ny straffesag mod Aleksej Navalnyj, hvor han blev anklaget for svig i forbindelse med overførsel af penge til forskellige velgørende organisationer;

P. der henviser til, at retten til tanke- og ytringsfrihed, retten til foreningsfrihed og retten til at deltage i fredelige forsamlinger er nedfældet i Den Russiske Føderations forfatning; der henviser til, at Den Russiske Føderation har undertegnet verdenserklæringen om menneskerettighederne og EMRK og er medlem af Europarådet og derfor har forpligtet sig til at overholde internationale standarder og principper for retsstaten og menneskerettighederne samt de grundlæggende frihedsrettigheder;

Q. der henviser til, at der ifølge den anerkendte russiske menneskerettighedsorganisation Memorial er over 300 politiske og religiøse fanger i Den Russiske Føderation; der henviser til, at EU udviser solidaritet med alle systemkritikere og den russiske befolkning, der til trods for truslen mod deres frihed og liv og presset fra Kreml og de russiske myndigheder fortsætter kampen for frihed, menneskerettigheder og demokrati;

R. der henviser til, at situationen med hensyn til menneskerettigheder og retsstatsprincippet fortsat forværres i Rusland med en systematisk indsats fra myndighedernes side for at bringe ytringsfriheden til tavshed, begrænse forsamlingsfriheden, hindre oppositionsaktiviteter, reagere med undertrykkelse på alle aktiviteter, der har til formål at afsløre korruption, og kvæle det russiske civilsamfunds aktiviteter;

S. der henviser til, at krænkelserne af folkeretten i Ukraine og Georgien og de statsfinansierede mord og den fysiske fjernelse af oppositionsledere, journalister og andre, således som det var tilfældet med Boris Nemtsov, Anna Politkovskaja, Sergei Magnitskij og andre, er forblevet ustraffede; der henviser til, at disse talrige mordforsøg ved forgiftning og andre midler samt nægtelsen af at ville samarbejde i retssagen vedrørende nedskydningen af flyet MH17 bragte forbindelserne med Den Russiske Føderation ned på et historisk lavpunkt;

T. der henviser til, at Den Europæiske Union siden december 2020 har haft den globale EU-ordning for menneskerettighedssanktioner, som er rettet mod enkeltpersoner og enheder, der er ansvarlige for, involveret i eller forbundet med alvorlige menneskerettighedskrænkelser og overgreb på verdensplan, i sin værktøjskasse;

1. opfordrer til øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af Aleksej Navalnyj og af alle andre tilbageholdte personer i forbindelse med hans tilbagevenden til Rusland, uanset om de er journalister, partnere eller borgere, der viser støtte;

2. fordømmer på det kraftigste anholdelsen af Aleksej Navalnyj og hans tilhængere, og de russiske myndigheders politisk motiverede undertrykkelse af dem, herunder gennem anvendelse af retssystemet; fordømmer endvidere mordforsøget på Aleksej Navalnyj og udtrykker sin dybeste bekymring over det stadigt mindre råderum for den politiske opposition, systemkritikere og civilsamfundet i Den Russiske Føderation;

3. fordømmer på det kraftigste Den Russiske Føderations adfærd, som den anser for uhensigtsmæssig for et medlem af Europarådet og OSCE, som har forpligtet sig til at respektere de grundlæggende frihedsrettigheder, menneskerettighederne og retsstatsprincippet, som er nedfældet i EMRK og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder; opfordrer Europarådet og OSCE til at træffe passende foranstaltninger til at evaluere misligholdelsen af de forpligtelser, som Den Russiske Føderation har indgået;

4. minder om, at tilbageholdelsen af politiske modstandere er i strid med Ruslands internationale forpligtelser, og insisterer på, at retsvæsenet afpolitiseres, og retten til en retfærdig rettergang og adgang til advokatbistand opretholdes; opfordrer Ministerkomitéen og Europarådets medlemsstater til at gøre brug af de beføjelser, der er fastsat i artikel 46, stk. 4, i EMRK, til at indbringe en traktatbrudssag mod Den Russiske Føderation for Menneskerettighedsdomstolen;

5. opfordrer de russiske myndigheder til at standse chikane, intimidering, vold og undertrykkelse af uafhængige aktører og systemkritikere ved at sætte en stopper for den fremherskende straffrihed, som allerede har ført til, at mange journalister, menneskerettighedsforkæmpere og oppositionspolitikere har mistet deres liv, og til at sikre, at de er i stand til at udføre deres aktiviteter uden frygt for deres egne eller deres familiemedlemmers eller venners liv;

6. mener, at mordforsøget på Aleksej Navalnyj og den øjeblikkelige anholdelse af ham, da han vendte tilbage til Rusland, har til formål at hindre yderligere afsløring af alvorlig korruption i regimet og er et led i en systemisk indsats for at bringe ham til tavshed og fjerne ham, politisk opposition og andre systemkritikere i landet, navnlig med henblik på det kommende parlamentsvalg i efteråret 2021; mener, at regimet gennem sine handlinger afslører sin foragt over for folket, ikke skyr nogen midler for at forblive ved magten og fratager befolkningen enhver chance for demokrati og frihed; udtrykker sin solidaritet med de demokratiske kræfter i Rusland, som er engageret i et åbent og frit samfund;

7. fremhæver, at det er fast besluttet på nøje at overvåge udviklingen af Aleksej Navalnyjs situation og hans velbefindende, både fysisk og psykisk, som de russiske myndigheder er eneansvarlige for;

8. fordømmer Den Russiske Føderations gentagne brug af kemiske nervegifte mod russiske borgere og minder om, at anvendelsen af kemiske våben under alle omstændigheder udgør en forkastelig forbrydelse i henhold til folkeretten, navnlig i henhold til konventionen om kemiske våben; gentager sin indtrængende opfordring til de russiske myndigheder om fuldt og helt at fremlægge sit Novitjok-program for OPCW, efterforske sagen, retsforfølge og ansvarligholde de ansvarlige for den forbrydelse, der er begået mod Aleksej Navalnyj; gentager sin opfordring til at foretage en international efterforskning af overtrædelser af Ruslands internationale forpligtelser på området kemiske våben;

9. opfordrer Rådet til at tage aktivt stilling til dette spørgsmål på dets næste samlinger og til i væsentlig grad at styrke EU's restriktive foranstaltninger over for Rusland, herunder ved at iværksætte sanktioner mod de enkeltpersoner og juridiske enheder, der er involveret i afgørelsen om at arrestere og fængsle Aleksej Navalnyj; mener desuden, at EU bør indføre yderligere målrettede restriktive foranstaltninger i henhold til den globale EU-ordning for menneskerettighedssanktioner over for alle personer, der har været involveret i eller ansvarlige for angrebene på Aleksej Navalnyj;

10. opfordrer indtrængende Rådet til at indføre sanktioner mod russiske oligarker med tilknytning til regimet og medlemmer af præsident Putins inderste kreds samt mediepropagandamagere, som besidder aktiver i Den Europæiske Union og nyder godt af rejsefrihed til medlemsstaterne; mener, at disse sanktioner bør udvides til også at omfatte deres nærmeste familiemedlemmer; fastholder, at Den Europæiske Union ikke længere bør være et gæstfrit sted for den russiske velstand af uklar oprindelse;

11. opfordrer EU og medlemsstaterne til at udarbejde en ny strategi for EU's forbindelser med Rusland, der er centreret om støtte til civilsamfundet, der fremmer demokratiske værdier, retsstatsprincippet, de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne; opfordrer EU og medlemsstaterne til kritisk at gennemgå samarbejdet med Rusland gennem forskellige udenrigspolitiske platforme og om projekter som Nord Stream 2, hvis færdiggørelse EU må standse øjeblikkeligt;

12. opfordrer den russiske regering og Statsdumaen til at revidere de retlige rammer for valg og lovgivningen om udenlandske agenter og uønskede organisationer med henblik på at fremme pluralisme og frie og retfærdige valg i overensstemmelse med internationale standarder og skabe lige betingelser for kandidater fra oppositionen; kræver, at den russiske regering garanterer alle demokratiske partier lige adgang og lige muligheder under det kommende valg til Dumaen, eftersom manglende registrering af partier er et misbrug af registreringsproceduren, der ødelægger den politiske konkurrence og det pluralistiske demokrati; understreger, at der stadig er en stigende sammensmeltning af holdninger og taktikker mellem regimet i Rusland og diktaturet i Hviderusland; bemærker, at begge regimer frygter den stigende efterspørgsel efter forandring blandt deres befolkninger, hvorfor det virker som en hensigtsmæssig politisk løsning for dem at stjæle valgene;

13. beklager, at Aleksej Navalnyj ikke fik lov til at tale til Europarådets Parlamentariske Forsamlings Udvalg om Retlige Anliggender og Menneskerettigheder (PACE) som planlagt den 19. januar 2021, mens den russiske parlamentariske delegation for nylig har fået tilladelse til at vende tilbage til PACE;

14. gentager sin opfordring til EU-Udenrigstjenesten og medlemsstaterne om fortsat nøje at overvåge menneskerettighedssituationen i Den Russiske Føderation og opfordrer EU's delegation i Rusland og medlemsstaternes ambassader til fortsat at overvåge retssager, der involverer civilsamfundsorganisationer, oppositionspolitikere og aktivister, herunder sagen om Aleksej Navalnyj; opfordrer EU til at øge sin støtte til russiske systemkritikere, ikkestatslige organisationer og civilsamfundsorganisationer samt uafhængige medier og journalister;

15. opfordrer EU's medlemsstater til at samordne deres holdninger til Rusland og til at tale med én stemme i bi- og multilaterale fora med de russiske myndigheder; understreger desuden, at EU bør drage fordel af regeringsskiftet i Washington for at styrke den transatlantiske enhed med hensyn til at beskytte demokratiet og de grundlæggende værdier mod autoritære regimer; minder om, at Parlamentet står ved det russiske folk i deres kamp for grundlæggende frihedsrettigheder, menneskerettigheder og demokrati;

16. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og Den Russiske Føderations præsident, regering og Statsduma.